

– втрата довіри до банківських установ.

Внутрішні причини – це перш за все:

– відсутність виробленої стратегії і тактики роботи банків в умовах фінансово-економічної кризи;

– низька якість кредитного портфеля банківських установ.

Недостатня оперативність та ефективність контролю з боку банківського нагляду Національного банку України за діяльністю банківських установ не дозволили вчасно виявити і допомогти банкам-банкрутам.

У процесі подальшого поглиблення банківської реформи з метою всебічного зміцнення та очищення банківської системи, забезпечення на ділі її ефективної підтримки з боку держави необхідно розглядати питання не лише зменшення кількості банків, але й якісного розвитку банківської системи України. Для забезпечення стабільного функціонування та розвитку банківської системи, покриття ризиків у діяльності банків, зокрема кредитного, підвищення конкурентоспроможності, рівень капіталізації банків залишається недостатнім. Одним із способів підвищення рівня капіталізації банків є подальші процеси їх реорганізації шляхом злиття і поглинання [4].

Список використаних джерел

1 Офіційний сайт Національного банку України - www.bank.gov.ua

2 Дзюблюк, О. В. Іноземний капітал у банківській системі України [Текст] / О. В. Дзюблюк, О. Владимир // Вісник Національного банку України. – 2014. – №5. С. 26-33.

3 Проблеми реформування банківської системи України в контексті європейської інтеграції: інформаційно-аналітичні матеріали. Вип. 8 [Текст] / В. І. Міщенко, А. В. Шаповалов, В. В. Крилова, В. В. Ващенко, Н. В. Грищук та інші. – К.: Національний банк України. Центр наукових досліджень, 2007. – 266 с.

4 Бормотова М.В., Лесняк О.А. Дослідження сучасного стану кредитного ринку України [Текст] //Збірник науково-практичних статей „Вісник економіки транспорту і промисловості”, №42. – 2013. – С.203-205

УДК 330.322

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ УКРАЇНИ. ЧИННИКИ ЙОГО ФОРМУВАННЯ

*Бормотова М.В., к.е.н., доцент (УкрДУЗТ),
Яковенко С.Л., викл. I катег. (ЛФ ХДАДК),
Капустіна М.Г., студентка (УкрДУЗТ)*

Нині інвестиції є однією із необхідних умов подальшого розвитку економіки України та її успішної інтеграції в європейський та світовий економічний. Але нестача капіталу є головною проблемою розвитку всіх галузей. Саме тому великого значення набуває налагодження стабільного інвестиційного процесу в країні, яке можливо тільки при існуванні сприятливого інвестиційного клімату.

Україна завдяки своєму потенціалу, значним трудовим ресурсам, ймовірній ємності внутрішнього ринку є державою із суттєвим простором для інвестиційної діяльності. Чинниками формування в Україні сприятливого інвестиційного клімату є:

- вигідне географічне положення (Україна має доступ до стратегічних ринків, зокрема, Європейського Союзу – одного з найбільших світових ринків; Російської Федерації – найбільш динамічного світового ринку; країн Середнього Сходу);

- природно-ресурсний потенціал (інвестиційне значення в Україні мають три види природних ресурсів: мінеральні, земельні й рекреаційні);

- рівень розвитку промислового виробництва;

- висококваліфікована та конкурентоспроможна робоча сила;

- несформований ринок товарів (Україна потенційно є одним з найбільших ринків в Європі);

- незадоволений попит населення.

Водночас, на формування інвестиційного клімату впливає сукупність ризиків та невизначеностей, серед яких необхідно насамперед назвати:

- військовий конфлікт на сході України;

- нестабільність політичної ситуації в країні;

- нестабільність економічного законодавства та поточної економічної

ситуації;

- високий рівень інфляції;
- неповноту та неточність інформації про стан інвестиційних об'єктів;
- низький платоспроможний попит населення внаслідок самої низької мінімальної та середньої зарплати в Україні серед європейських країн;
- коливання ринкової інфраструктури, цін, курсів валют.

Всесвітнім економічним форумом опубліковано рейтинг країн світу за Індексом глобальної конкурентоспроможності 2017-2018 (The Global Competitiveness Index) [1]. Вже традиційно, рейтинг очолила Швейцарія. До десятки найконкурентоспроможніших, як і в попередньому дослідженні, увійшли США, Сінгапур, Нідерланди, Німеччина, Гонконг, Швеція, Великобританія, Японія та Фінляндія. Україна продовжує втрачати позиції у глобальному рейтингу країн світу за показником економічної

конкурентоспроможності. Україна в 2017 році посіла 81-е місце серед 137 країн світу, покращивши свої позиції на чотири пункти (таблиця 1).

За даними рейтингової оцінки глобальної конкурентоспроможності за 2012 р. Україна зміцнила свої позиції та посіла 73-те місце серед 144 країн світу, піднявшись на 9 сходинок в порівнянні з попереднім роком. Однак за даними звіту «The Global Competitiveness Report 2013–2014» Україна посіла 84-те місце серед 148 країн світу, втративши 11 позицій в рейтингу, порівняно з попереднім роком. Найближчими сусідами України у цього річного рейтингу стали Туніс і Уругвай. Провідні позиції зайняли Швейцарія, Сінгапур та Фінляндія, які складають трійку лідерів. Усі пострадянські країни випередили Україну за індексом глобальної конкурентоспроможності окрім Молдови, яка зайняла 89-те місце.

Таблиця 1

Позиції України та деяких країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності [1]

Позиції України та деяких країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності	2012 рік (144 країни)	2013 рік (148 країни)	2014 рік (144 країни)	2015 рік (140 країн)	2016 рік (138 країн)	2017 рік (137 країн)
Україна	73	84	76	79	85	81
Грузія	77	72	69	66	59	67
Туреччина	43	44	45	51	55	53
Росія	67	64	53	45	43	38
Польща	41	42	43	41	36	39

За даними звітів про індекс глобальної конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму за 2012–2013 та 2013–2014 рр., Україна досягла другої стадії розвитку – країни з ефективноорієнтованою економікою. Валовий внутрішній продукт на душу населення у цей період становив 3621 дол. США та 3877 дол. США відповідно. У 2008–2009 рр. Україна вже визнавалась Всесвітнім економічним форумом країною з ефективноорієнтованою економікою, проте після значного падіння обсягів валового внутрішнього продукту на душу населення в 2010–2011 рр., за класифікацією Всесвітнього економічного форуму, Україна знову була віднесена до групи країн, що знаходяться на перехідній стадії від ресурсорієнтованої до ефективноорієнтованої економіки.

У 2013–2014 рр. ситуація значно ускладнилася через політичну кризу та воєнну

агресію з боку Російської Федерації. Саме тому за міжнародними оцінками Україна розглядається як інвестиційно неприваблива держава. Падіння рейтингів України зумовлює зниження її інвестиційної привабливості та, як наслідок, зменшення у майбутньому потоку іноземних інвестицій. Згідно з рейтингом у 2016 році Україна опустилася на 85-ту зі 140 позицій. А у 2015 році країна просіла з 76-го на 79-те місце. У 2016 році Україна конкурує з африканською Намібією і збанкрутілою Грецією. Польща – на 36-му місці, Азербайджан – на 37-му, Росія – на 43-му.

Основними причинами зниження в індексі, який є одним із головних показників розвитку країни, є військовий конфлікт, політична нестабільність, тотальна корупція, висока інфляція, недоступність дешевих і довгострокових кредитів, високий рівень злочинності, поганий стан здоров'я громадян,

малоосвічену робочу силу. А найбільшу лепту в це вклали макроекономічні показники України, які в окремій графі цього ж рейтингу зайняли в загальні 12-те місце з кінця.

Військовий конфлікт і супутні ризики сильно вдарили по інвестиціях в Україну у 2014 році і досі продовжують впливати на бажання іноземного капіталу вкладатися в економіку країни. Так, зараз за рівнем інвестицій в економіку України все ще повертається до довоєнних показників, хоча і спостерігається невелика позитивна динаміка.

Список використаних джерел

1. Рейтинг країн за Індексом глобальної конкурентоспроможності «The Global Competitiveness Index 2017-2018» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-2>

УДК 346.7

ДО ПИТАННЯ ПРО ДОЗВІЛЬНО- ДОГОВІРНЕ РЕГУЛЮВАННЯ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ В УКРАЇНІ

Гайворонська Т. М., к.ю.н., доцент (УкрДУЗТ)

1. Тенденції запровадження різних форм власності на залізницю зумовили між транспортними підприємствами і клієнтами у зв'язку з користуванням шляхами сполучення і транспортними засобами у сфері організації і діяльності із забезпечення внутрішніх та зовнішніх транспортно-економічних зв'язків і потреб населення у перевезеннях запровадження різні механізми правового регулювання.

Традиційно всі галузі права в регулюванні суспільних відносин використовують приписи, заборони, дозволи. Регламентація транспортної сфери суспільних відносин головним чином здійснюється за допомогою приписів і заборон, спрямованими на захист загального суспільного інтересу. Норма транспортного законодавства імперативно, односторонньо закріплює умови, порядок здійснення перевезень, обов'язки вантажовідправників, вантажоодержувачів, пасажирів і інших суб'єктів правовідносин.

Таким чином, транспортним відносинам більш властивий адміністративно-правовий метод регулювання суспільних відносин.

Разом з тим, розвиток ринкових відносин в Україні (наявність комерційних видів транспортної діяльності) зумовив запровадження не тільки методи прямих приписів, а й засоби непрямого впливу, дозволів. Легальне визначення поняття «дозвільна система» міститься у Положенні про дозвільну систему, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12.10. 1992 р. № 576. Відповідно до п.1 цього Положення дозвільна система – це особливий порядок виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, обліку і використання спеціально визначених предметів, матеріалів і речовин, а також відкриття та функціонування окремих підприємств, майстерень і лабораторій з метою охорони інтересів держави та безпеки громадян. У широкому розумінні поняття дозвільної системи відсутнє в нормативних актах.

Надання дозволів регулюється Законом України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», який визначає правові та організаційні засади функціонування дозвільної системи у сфері господарської діяльності. Дозвіл як правовий засіб реалізації права на здійснення, закріплених законодавством дій

на залізничному транспорті має свої особливості, на підставі яких вони виокремлюються в самостійну групу. Дозвіл може бути основною і єдиною підставою виникнення і регулювання транспортних відносин. В інших випадках дозвіл може виступати тільки частиною юридичного складу виникнення відносин або бути визначальним у цій системі, або рівноцінним з іншими необхідними документами, або вторинним, залежним від інших необхідних підстав набуття прав.

2. Соціально-економічні перетворення в Україні зумовили розширення запровадження договірної форми регулювання відносин на залізничному транспорті у сфері забезпечення процесу перевезень, головне місце в якому належить нормам цивільного законодавства і притаманні риси цивільно-правовому методу.

Запроваджуючи договірну систему у правовідносинах, що виникають зі здійсненням перевезень, держава надає певну міру свободи сторонам у визначенні своїх прав та обов'язків і ставить за мету запровадження більш гнучкого